Bedevaart
naar de Zoete Lieve Vrouw
van Den Bosch

23 oktober 2004



Ter gelegenheid van
de vijftigste verjaardag
van het ontstaan van
Comunione e Liberazione

Bedevaart naar Onze Lieve Vrouw van Den Bosch

Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag
van het ontstaan van Comunione e Liberazione

23 oktober 2004





Maria Virgo, Mater Dei, *Hans Jan Collaert*

Inhoudsopgave

	pagina
Hymne aan de Maagd Maria	7
Brief van don Luigi Giussani aan Johannes Paulus II	8
Brief van Johannes Paulus II aan don Luigi Giussani	13
De heilige rozenkrans	17
Gebeden van de rozenkrans	36
Het heiligdom	39
De bedevaart in de christelijke traditie	41
Programma	54
Liederen	
Nossa Senhora, mãe de Jesus	44
Ave Maria splendore del mattino	45
Jesu dulcis memoria	46
Lied ter ere van ZLV van Den Bosch	47
Como Busca	48
Mijn hart zoekt U	49
God groet u zuivere bloeme	50
Povera voce	51
Salve Regina	52
Gebenedijd zijt gij	53



Annunciatie *de Meester van Flémalle*,

Hymne aan de Maagd Maria

Dante Alighieri, *Paradijs*, XXXIII, verzen 1-21

Maagd en Moeder, dochter van uw Zoon,
nederiger en verhevener dan elk schepsel,
verkoren middel van de eeuwige raad,

u bent het die de menselijke natuur
zozeer veredelde, dat haar Schepper
zich niet verontwaardigde zich tot haar schepsel te maken.

In uw schoot ontvlamde weer de liefde
door wier warmte in de eeuwige vrede
aldus deze bloem is ontsproten.

Hier bent u voor ons de middagzon
van liefde; en beneden, onder de stervelingen,
bent u van hoop de levendige bron.

Vrouw, u bent zo groot en zo waardig
dat wie genade wil en tot u niet gaat
zijn verlangen wil laten vliegen zonder vleugels.

Uw goedheid komt niet alleen te hulp
aan wie vraagt, maar vaak
schiet zij vrij al voor het vragen toe.

In u barmhartigheid, in u vroomheid,
in u grootheid, in u komt samen
al wat er in schepselen aan goedheid is.

Brief van don Luigi Giussani aan Paus Johannes Paulus II

bij gelegenheid van de vijftigste verjaardag
van het ontstaan van Comunione e Liberazione

Heilige Vader,

Het begin van dit nieuwe jaar is getekend door uw woorden in de boodschap voor de Dag van de Vrede, met name toen U het christendom de "overwinning" van de liefde van Christus noemde en toen U sprak over de inzet van eenieder om deze overwinning te bespoedigen. Deze overwinning is dat waarnaar het hart van iedereen uiteindelijk verlangt.

Wat ons betreft, wij moeten deze dringende uitnodiging voor het leven wel horen in de ochtendschemering van dit jaar. Dit is het vijftigste jaar sinds dat onverwachte begin, dat is opgekomen en zich heeft ontwikkeld als "beweging" van duizenden jonge en minder jonge personen, in heel de wereld. In oktober 1954 hadden de eerste ontmoetingen plaats in een lyceum te Milaan. Ik had gevraagd om aldaar godsdienstles te mogen geven.

Een gebed uit de ambrosiaanse Liturgie vertolkt ons gevoel in deze momenten:

"Domine Deus, in simplicitate cordis mei laetus obtuli universa.
Et populum Tuum vidi, cum ingenti gaudio Tibi offerre donaria.
Domine Deus, custodi hanc voluntatem cordis eorum"*.

* Heer God, in de eenvoud van mijn hart heb ik u vol vreugde alles gegeven. En ik heb Uw volk met overgrote blijdschap het bestaan zien erkennen als offergave aan U. Heer God, behoed deze bereidheid van hun hart.

We dragen aan de Heer de vraag van deze trouw op, waardoor onze gemeenschap -erkend als kostbare en bijzondere gave van de Geest- een sacramenteel deel wordt door haar toebehoren aan de Kerk.

Meer dan ooit trilt een emotie in mijn hart, de diepe emotie, opgewekt door het meest gezaghebbende en duidelijke oordeel over onze vijftigjarige ervaring. Ik voel de plicht om deze emotie opnieuw aan Uwe Heiligheid toe te vertrouwen. In de brief die U, Heilige Vader, mij op 11 februari 2002 stuurde bij gelegenheid van de twintigste verjaardag van de pauselijke erkenning van de Fraterniteit van Gemeenschap en Bevrijding, schreef U: "De beweging wilde en wil niet *een* weg, maar *de* weg aanwijzen voor de oplossing van het existentiële drama van de mens. De weg is Christus".

Nooit heb ik iets willen "stichten", veeleer meen ik dat de genius van deze beweging, die ik heb zien ontstaan, hierin bestaat: zij heeft het belang opgemerkt van de verkondiging dat men terug moet keren naar de oorspronkelijke aspecten van het christendom, dat wil zeggen de hartstocht voor het christelijke feit als zodanig en daarmee uit. En misschien heeft juist dit het op onvoorzienbare wijze mogelijk gemaakt om persoonlijkheden te ontmoeten uit de joodse, islamitische, boeddhistische, protestantse en orthodoxe wereld, van de Verenigde Staten tot in Rusland. En deze ontmoetingen vonden plaats vanuit een wil om de ander te omhelzen en om alles wat waar, mooi, goed en juist is te waarderen in de ander, tot welke traditie hij ook behoort.

Zoals Uwe Heiligheid suggestief heeft verkondigd sinds de encycliek die programmatisch is voor uw pontificaat *Redemptor hominis,* is het grote probleem van het christendom vandaag de dag, dat het christendom zich identificeert met een Feit -de Gebeurtenis van Christus- en niet met een ideologie. God heeft tot

de mens, tot de mensheid, gesproken, niet door middel van een redevoering die tenslotte door filosofen en intellectuelen is ontdekt, maar als een feit dat gebeurd is en waarvan men ervaring maakt. Datzelfde heeft Uwe Heiligheid gezegd in *Novo millennio ineunte*: "Niet een formule zal ons redden, maar een Persoon, en de zekerheid die hij ons geeft: "*Ik ben met jullie*!". Als onze opvoedkundige en communicatieve hartstocht één kenmerk heeft dan is het wel het voortdurend terugroepen tot deze onuitsprekelijke *focus* van de christelijke ervaring, waar zo velen overheen glijden als was het iets vanzelfsprekends, als een vanzelfsprekende vooronderstelling.

In de grote bedding van de Kerk en in trouw aan het Leergezag en de Traditie, hebben we de mensen er altijd toe willen brengen te ontdekken – of makkelijker te zien – hoe Christus een aanwezigheid is. Daarom vindt de weg naar de zekerheid dat Christus God is, naar de onbetwijfelbare zekerheid dat het waar is wat Jezus Christus over zichzelf gezegd heeft, in de houding van de Apostelen het ware antwoord. Want zij vroegen altijd: "Wie is hij?", getroffen als zij waren door die uitzonderlijke aanwezigheid die hun leven was binnengedrongen.

In de brief aan de Fraterniteit heeft Uwe Heiligheid nogmaals geschreven dat "het christendom in de eerste plaats geen verzameling leerstukken is of een regel ter verwerving van het heil, maar de *gebeurtenis* van een ontmoeting". Vijftig jaar lang hebben wij alles gezet op deze evidentie. Precies de ervaring van deze ontmoeting is de wortel van het feit dat er onder ons zoveel christelijke roepingen opbloeien -roepingen tot het huwelijk, het priesterschap en de maagdelijkheid. Het is de wortel waaruit lekenchristenen opbloeien die zich inzetten in hun leven en creatief de dagelijkse omstandigheden aangaan en vullen volgens de drie dimensies die we sinds het begin steeds herhaald hebben: cultuur, liefdadigheid, missie.

Daarom voelen wij ons geen dragers van een speciale spiritualiteit, noch voelen wij de behoefte die te identificeren. In

ons overheerst de dankbaarheid voor de ontdekking dat de Kerk een leven is dat ons leven ontmoet: niet een betoog of een verhandeling over de Kerk.

De Kerk is de menselijkheid die beleefd wordt als de menselijkheid van Christus en dit geeft voor ieder van ons de waarde van het begrip sacramentele broederschap aan. Sacramentele broederschap is een begrip dat, alhoewel in zijn volkomenheid moeilijk voor ons, overduidelijk een andere diepte van leven aanduidt.

Daarom durf ik in de handen van Uwe Heiligheid het verlangen te leggen de Kerk met ons charisma te dienen, ook met de ontoereikendheid van onze menselijke beperkingen. Maar juist onze begrenzingen drijven ons tot de verantwoordelijkheid voor onze bekering als verandering van mentaliteit en van een andere menselijkheid.

Terwijl wij voortdurend uit het niets tot het zijn getrokken worden, kijken we naar haar die Uwe Heiligheid voortdurend in herinnering brengt als de weg, als de methode voor een vertrouwelijkere omgang met Christus: Maria. Onderhand is het onze gewoonte geworden om met de *Hymne tot de Maagd* van Dante (dat een dagelijks gebed geworden is) te herhalen dat Maria "levendige bron van hoop" is.

Het streven van ieder naar het goede is het doel en de bekering die Christus mogelijk heeft gemaakt in de wereld. Daarom is de bekering tot Christus, en dus tot Zijn Kerk, de bron van een hoop die op het werkelijke leven inwerkt en waarvoor je je leven kunt geven, zoals de christelijke martelaren doen.

Maar dit geloof lijkt de afgelopen eeuwen naar het dagelijks leven te kijken en het menselijke werk te beschouwen alsof het geen eeuwige waarde heeft, geen onderbouwende hoop. Daarom moet de heerlijkheid van het goddelijke Woord nagestreefd worden in de blik op elk ding, in de impuls van elke

verovering. En daarom moet de redding die door Christus is gebracht (ook al is dat door ieder kruis heen) in elk nieuw ochtendgloren binnenbreken.

Heilige Vader, moge het vers van Dante "hier bent u onder ons middaggezicht van liefde" zich verwerkelijken in alle relaties die het christelijke volk aan kan gaan, onder de leiding van herders die de Geest van Christus weten aan te roepen door bemiddeling van Maria.

Moge onze beweging, die door de Geest van Christus is opgewekt en verwerkelijkt in gehoozaamheid en vrede, broederlijk de hele christelijke maatschappij inspireren, zodat op alle plaatsen waar het geloof verkondigd wordt sporen te vinden mogen zijn van de heiligheid van Onze Lieve Vrouw ("In u barmhartigheid, in u vroomheid,/ in u grootheid, in u verenigt zich/ al wat er aan goedheid in schepselen is").

Uw zegen afsmekend, noem ik mij gehoorzame zoon van Uwe Heiligheid

Luigi Giussani pr.

Milaan, 26 januari 2004

Brief van Johannes Paulus II aan don Luigi Giussani

bij gelegenheid van de vijftigste verjaardag
van het ontstaan van Comunione e Liberazione

Aan Monseigneur
LUIGI GIUSSANI
Stichter van de beweging "Comunione e Liberazione"

1. In oktober aanstaande zal het vijftig jaar geleden zijn dat u, na uw leerstoel aan de theologische Faculteit van het seminarie van Venegono te hebben opgegeven, godsdienstleraar bent geworden aan het gymnasium Berchet in Milaan, en daar een begin hebt gemaakt met een associatieve en kerkelijke weg die de beweging en later de Fraterniteit van "Comunione e Liberazione" is geworden. Van harte sluit ik mij aan bij de dankzegging die ter gelegenheid van deze herdenking tot God, de Gever van al het goede, uit uw priesterlijk hart en dat van de velen die zich bij de beweging hebben aangesloten, opstijgt. In deze halve eeuw heeft de goddelijke Voorzienigheid een werk gerealiseerd dat, door zijn snelle verspreiding in Italië en in de hele wereld, overvloedige vruchten heeft voortgebracht tot welzijn van Kerk en samenleving.

Het is vandaag aanwezig in meer dan zeventig landen en biedt een geloofservaring aan die in staat is in de meest diverse culturen wortel te schieten; een ervaring die het leven van de persoon grondig verandert, omdat het tot een persoonlijke ontmoeting met Christus aanspoort. "Comunione e Liberazione" is een beweging die, samen met een grote verscheidenheid van andere verenigingen en nieuwe gemeenschappen, terecht kan beschouwd worden als een van de zaden van de veelbelovende "lente" die de heilige Geest de laatste vijftig jaar heeft verwekt.

Deze halve eeuw werd getekend door een pijnlijke confrontatie met de dominante ideologieën, door een crisis van de utopische projecten en, meer recent, door een wijd verbreide tendens tot relativisme, scepticisme en nihilisme, die de verlangens en de verwachtingen van de nieuwe generaties dreigt uit te doven.

2. Ik stel er prijs op u en alle leden van de beweging toe te wensen dat dit belangrijke jubileum ieder van u moge aansporen om terug te keren naar de oorspronkelijke ervaring waaruit de beweging haar elan heeft geput, en de geestdrift van het begin te hernieuwen. De trouw aan het oorspronkelijke charisma is inderdaad belangrijk om de verwachtingen en de uitdagingen van de tijd efficiënt te kunnen beantwoorden. Ik herhaal vandaag wat ik u enkele jaren geleden heb gezegd: "Vernieuw voortdurend de ontdekking van het charisma dat u heeft gefascineerd en het zal u met steeds grotere kracht aanzetten de enige meester, die de Heer Jezus Christus is, te dienen!" (*Insegnamenti*, VIII/2 [1985], p. 160).

Moge ieder van u bij de nederige en trouwe navolging van Jezus, waartoe alle gedoopten geroepen zijn, zich laten inspireren door het voorbeeld van de Maagd Maria. Moge zij het model zijn van uw christelijke levenswijze vandaag! "Uw beweging – zei ik nog bij gelegenheid van de 20ste verjaardag van de erkenning van de Fraterniteit van "Comunione e Liberazione" door de Pauselijke Lekenraad – heeft niet *een* weg, maar *de* weg willen wijzen om tot de oplossing van dit existentiële drama te komen. De weg is Jezus Christus, u hebt het zo vaak gezegd" (Nr. 2, in: *L'Osservatore Romano*, 13 februari 2002, p. 8).

Hierin ligt juist de originele pedagogische intuïtie van uw beweging, dat het de christelijke gebeurtenis, gezien als bron van nieuwe waarden, die in staat zijn heel het bestaan te oriënteren, opnieuw voorstelt op een wijze die aantrekkelijk is en in harmonie met de hedendaagse cultuur. Het is noodzakelijk en dringend de mensen te helpen Jezus Christus te ontmoeten, opdat Hij de uiteindelijke grond van het leven en van het handelen van de hedendaagse mens zou worden. Deze geloofservaring genereert

een nieuwe blik op de werkelijkheid, een verantwoordelijkheid en een creativiteit ten aanzien van alle aspecten van het bestaan: van de arbeid tot de familiale relaties, van het maatschappelijk engagement tot de inzet in het culturele en politieke domein.

Ik bid de Heer dat de viering van het vijftigjarig bestaan van uw beweging aan elk van haar leden de mogelijkheid schenkt van een heilzame rustpauze om gesterkt weer verder te gaan en met een hernieuwd enthousiasme de nieuwe apostolische taken van het derde millennium aan te vatten. Moge dit jubeljaar een providentiële gelegenheid zijn om de kennis van Jezus en de liefde voor zijn persoon en zijn heilsboodschap te verdiepen.

3. Vaar naar het diepe! "*Duc in altum!*" (Luc. 5, 4). Dit evangeliewoord, dat ik vaak heb geciteerd, zeg ik nu tot u. Het is een uitnodiging om dankbaar het verleden te gedenken, het heden hartstochtelijk te beleven en u met vertrouwen voor de toekomst te openen, want "*Jezus Christus is dezelfde, gisteren, vandaag en altijd*" (Heb. 13, 8; vgl. *Novo millennio ineunte*, 1). Moge uw beweging, door dit bewustzijn bezield, aan allen de schoonheid en de vreugde van de ontmoeting met de Verlosser van de mens blijven verkondigen; moge zij de goddelijke barmhartigheid krachtig aanzeggen en de soms ontmoedigde mensheid duidelijk maken dat zij geen angst hoeft te hebben, omdat Jezus Christus onze toekomst is.

Bied de eigen bijdrage van uw charisma aan binnen de diocesane en parochiale gemeenschappen, door de evangelische boodschap te verspreiden en ervan te getuigen, vanuit een diepe toewijding aan de Opvolger van Petrus en de legitieme herders van de Kerk en nauw verbonden met de andere bewegingen en verenigingen.

Moge de heilige Maagd, meesteres en model van christelijk leven en "levende bron" van hoop, uw weg blijven begeleiden en beschermen. Moge zij de steun zijn waar men voortdurend naar opziet.

Met deze gevoelens en wensen, terwijl ik u de verzekering

geef van mijn geestelijke deelname aan de jubelvieringen, schenk ik van harte aan u en aan alle leden van de beweging een bijzondere apostolische zegen.

Joannes Paulus II

Vaticaan, 22 februari 2004

De Heilige Rozenkrans

Luigi Giussani

De heilige Rozenkrans is het meest verbreide gebed in de volkstraditie en heeft door de eeuwen heen de nederigste kant van het leven van Onze Lieve Vrouw geheiligd. Als men de rozenkrans bidt is het alsof de gestalte van Maria zich toont van haar nederigste en meest verborgen kant. Ik stel jullie voor om de Rozenkrans te leven met een bijzonder sterk bewustzijn van wat Maria is in het leven van de mens en wereld. Hierbij laat ik mij vooral leiden door de krachtigste indruk die ik tijdens mijn reis naar het Heilige Land heb opgedaan. Wat mij het meest heeft verbaasd en mij als het ware verstijfd heeft doen staan –verstijfd in de zin van een ontzag- was het moment waarop ik het restant van de kleine huis-grot heb gezien waarin Maria leefde en ik het bordje heb gelezen waarop geschreven stond : *Verbum caro hic factum est* –Het Woord is hier vlees geworden-. Ik was als het ware versteend door de onverwachte evidentie van Gods methode, die werkelijk het niets, het niets heeft uitgekozen.

DE BLIJDE GEHEIMEN

maandag en zaterdag

Wat was het hart van Maria vertrouwd met de vreugde ! Maar dan in de onvergelijkelijke diepte van het waarhebben van het mysterie, van het duister waarin zij dag na dag verder doordrong. Wat ondersteunt deze schijnbare tegenstelling ? Het geloof. De zekerheid dat alles van God is, dat God de vader van allen is, dat de wereld bestemd is voor een eeuwige positiviteit. Als zij niet iedere dag hieraan gedacht zou hebben, als zij 's ochtends zou zijn opgestaan zonder hieraan te denken, als zij zich

overdag zou hebben ingespannen zonder hieraan te denken, dan zou het een abstracte theorie geweest zijn, dan zouden het slechts gedachten geweest zijn.

Het mysterie dat ons nu voorgesteld wordt is het mysterie van de Incarnatie *van Jezus, van Zijn Geboorte. Hierin specificeert zich de algemene herinnering, algemene gedachtenis van onze relatie met Hem, van het feit dat wij door Hem geroepen zijn. Hij is geboren, ontvangen en geboren uit een vrouw.*

1. De engel Gabriel brengt de Blijde Boodschap aan Maria

De woorden van de Engel konden het meisje tot wie zij gericht waren met ontzag en nederigheid vervullen. Maar toch waren ze niet volledig onbegrijpelijk ; ze hadden iets waardoor ze begrijpelijk waren voor de ziel van het meisje dat haar religieuze plichten in praktijk bracht. Maria heeft de woorden omhelsd : « Ik ben de slavin van de Heer. Mij geschiede naar uw woord ». Ze zei dit niet omdat zij het begreep. Maar in de onmetelijk geworden verwarring vanwege het Mysterie dat zich trillend in haar vlees aankondigde opende Maria haar armen, de armen van haar vrijheid en zei : « Ja ». En alle dagen, alle uren, alle minuten van haar leven bleef zij waakzaam.

De gemoedstoestand van Maria –die gemoedstoestand die een houding tot stand brengt en die beslist tegenover de gelegenheden en de tijd- hoe kan men deze het beste definieren dan met het woord « stilte » ? De stilte als hoogtepunt van de gedachtenis (memoria). Twee dingen droegen tot deze gedachtenis bij, twee dingen bepaalden deze stilte. Het eerste was de herinnering aan wat gebeurd was. Het gebeurde hield zijn wonderbaarlijkheid, zijn ware geheim, zijn geheim van waarheid in tact. Want –en dit is het tweede ding- zij had iets dat aanwezig was : dat Kind, dat aanwezige kind, die aanwezige Zoon.

2. Maria bezoekt haar nicht Elisabeth

Het Woord van God is geen literaire uiting, maar wijst op een gebeurtenis, het is altijd een feit : het Woord van God is Christus. Zijn woord heeft als vertrekpunt de belofte van een gebeurtenis. De gestalte van Maria is geheel vervuld van gedachtenis, het woord van haar volk, en zij is geheel gericht op wat de gebeurtenissen betekenen (de aankondiging van de Engel, de groet van Elisabeth). Daarom heeft Elisabeth de beste uitdrukking gebruikt die men tot een persoon zou kunnen richten : « Zalig zij die geloofd heeft dat Gods woord in vervulling zou gaan ».

Ook aan eenieder van ons is door de overlevering van het geloof gezegd dat het leven een bestemming heeft. In de oprechtheid van ons hart kan op ware wijze het *Magnificat* weerklinken. Wat ook de huidige toestand waarin ons leven zich bevindt is : het is dankbaarheid, omdat ik onderweg ben naar die bestemming waarin we hem zullen zien.

De dag na de aankondiging, in het licht van de nieuwe ochtend, besloot Maria direct haar nicht Elisabeth te gaan helpen van wie de Engel gezegd had dat zij al zes maanden zwanger was. En te voet legde zij honderd twintig kilometer door de bergen af, snel, zoals het Evangelie zegt. Het is de liefde die uit dit ochtendlicht wordt geboren. Met dit licht zullen ook wij elke ochtend opstaan, zullen ook wij alle elf uren van de dag aangaan, of de vier uren van de dag, of de tweeentwintig uren van de dag ; dit ochtendlicht geeft ons een tederheid jegens de mensen, jegens de onbekende mensen en jegens de vijandige mensen, jegens de vreemde mensen ; die niet meer vreemd zijn, maar deel van ons zijn.

3. Jezus wordt geboren in Bethlehem

Kertsmis verplicht ons onze blik te laten neerdalen op de wortel, tot op het punt waar de dingen oprijzen, waar het Zijn inbreekt in de sluier van het niets of, beter, in het niets dat zich bedekt met de sluier van de uiterlijke schijn –het nestelt zich in de

tent die de herder zal opbreken, na die een dag te hebben gebruikt, en weg zal gooien opdat die niet een last wordt voor zijn tocht. « Hij is gekomen om onder ons te wonen ». De gebeurtenis van de aanwezigheid van Hem die als enige het geheim der dingen, dus het mysterie van het Zijn, dus het mysterie van het leven kan onthullen. Het Mysterie onthullen betekent iets onthullen dat mysterie blijft. Geen mens heeft ooit Zijn gezicht gezien, het gezicht van het Zijn : geen mens ! Maar Jij, Kind dat komt, bent gekomen om dit Mysterie te onthullen, het Mysterie dat geen mens ooit heeft gezien.

Met vreugde in het hart aanbidden wij Christus die geboren wordt, alle dagen van het mysterie van vandaag, van het mysterie van vandaag. Christus wordt geboren. Met de vreugde van hart hecht onze gedachtenis zich aan Hem en mondt uit in een nieuw lied ; opdat ons leven nieuw wordt, want het lied van het leven is het leven zelf. Dat ons leven nieuw moge worden, alle dagen nieuw, dat het zich hernieuwt. Want dit is de vrucht van de zekerheid van zijn barmhartigheid, van de zekerheid dat zijn macht groter is dan onze zwakheid. Zeker van « God met ons ». Alleen uit deze zekerheid kan de vreugde komen, alleen uit de zekerheid van het « God met ons » kan de vreugde komen. Er is geen andere bron.

Het bewustzijn van deze Aanwezigheid is groter dan al wat iemand zou kunnen doen voor de anderen. Wij zijn geroepen om ons hiervan bewust te zijn ; daarom moeten wij, naast het verlangen naar een dagelijkse affectie voor Hem, met heel ons hart verlangen dat ons leven hiervan getuigt in de wereld, dat zij zich door ons ervan bewust moge worden, d.w.z. dat ons leven werkelijk, immanent, bewust deelheeft aan het leven van Gods volk, van Zijn volk dat Hem toebehoort, helemaal vol van goede werken.

4. Jezus wordt opgedragen in de Tempel

Toen Maria acht dagen later de tempel bereikte om haar Eerstgeborene op te dragen, in de grote tempel waarin elke Jood

Gods majesteit erkende, voelde zij zich ongetwijfeld als een niets tegenover de grootheid en majesteit Gods. Maar in de waarneming van de grootheid van de tempel doordrong een gevoel haar en prevaleerde : de grootheid van God was het Kind dat zij in haar armen had, het Kind dat huilde, het Kind dat gezoogd werd. Als men beziet waaruit God de beslissende factor van de geschiedenis en de wereld, zoals Simeon zal zeggen, heeft laten geboren worden, de factor die de wereld in tweeen verdeelt –want het is een voorstel waarvoor het hart van de mens, waarvoor alle harten van de mensen zich in tweeen verdelen- ; als men beziet waaruit Hij geboren is die de poorten van de hel niet zullen vernietigen, een menselijke kracht, de grootste van allen, als men beziet waaruit die voortgekomen is, dan blijft men als versteend van ontzag.

Al het overige is begrijpelijk voor alle mensen –het religieuze zintuig, noemen ze het-, maar deze impact, deze gebeurtenis is totaal ondenkbaar, onvoorzienbaar, nieuw, totaal en waarachtig onbegrijpelijk : God maakt zich deelgenoot van onze ervaring, van de ervaring van ons ik, van de ervaring van het moederschap van Maria, van de ervaring van elke handeling die we verrichten.

5. Jezus wordt in de Tempel teruggevonden

Proberen we ons te vereenzelvigen met de realiteit van Maria. Wie was voor haar en voor haar man Jozef de autoriteit ? De aanwezigheid van dat Kind, dat nog niet sprak. Toen het begon te spreken en te handelen ging het er op twaalfjarige leeftijd vandoor, wat verwondering en ontzag wekt als een moment van het mysterie dat zijn sluier optilt. De autoriteit was die Aanwezigheid, wiens regel het samenleven met dat Kind was, met hun Kind. Alles leeft dus als bewustzijn. Het bewustzijn is een oog dat open gericht is op de realiteit, die als zodanig niet voorbij gaat. *Factum infectum fieri nequit*: men kan niet verhinderen dat een ding dat gemaakt is er is. Wat gemaakt is

blijft voor altijd. De regel van Maria was de aanwezigheid van dat Kind. Daarom bidden wij tot Maria dat zij ons helpt om deel te hebben aan dit bewustzijn waarmee zij heeft geleefd ; dat een Aanwezigheid de regel van ons leven vormt en dus de gemeenschap van ons leven en de autoriteit in ons leven en de zoetheid van ons leven. Dit ideaal moet het ideaal zijn waarom dagelijks wordt gebeden, gevraagd, gebedeld.

Tot U keren wij terug, Maria, en vragen U ons hart te zuiveren van alle nevelen die dit gewoonlijk omhullen en die onze ogen verhindert U in heel uw macht te zien en in de onverbiddellijkheid van uw aanwezigheid die betekenis, zin en consistentie van elk ding bepaalt dat we aanraken, in welke formulering we ons ook uitdrukken.

Maria, maak dat wij trouw blijven in het kijken naar uw aanwezigheid iedere keer dat u ons weer schokt, iedere keer dat het noodzakelijk voor ons is ; daarom vormen het Angelus *van de ochtend, van de middag en van de avond de steunbogen van onze schoonheid en van onze constructiviteit in de wereld.*

Kom in ons, o Geest van God, zoals u in Maria kwam : het mysterie van het Woord werd vlees in haar, werd deel van haar vlees en viel samen met haar uitdrukkingen. Moge zo de gedachtenis van Christus vlees van ons vlees, deel van onze daden, raad voor iedere gedachte en vlam voor elk affect worden en moge zij zich in ons bewegen met al onze bewegingen, van de ochtend tot de avond, of wij nu eten of drinken, in heel het leven en in ons sterven.

DE GEHEIMEN VAN HET LICHT

donderdag

"Vanaf toen leek het alsof de mensen voort moesten gaan
van het licht naar het licht, in het licht van het Woord...
Beestachtig als altijd, vleselijk, egoïstisch
als altijd,
bedacht op eigen voordeel en stompzinnig zoals ze dat al de tijd
ervoor ook al waren.
en toch steeds strijdend, steeds weer hun tocht bevestigend,
steeds hun tocht hervattend op de weg
die verlicht is door het licht"

(T.S. Eliot,
Chorusses from « The Rock »).

Het ogenblik waarop Maria "ja" gezegd heeft, heeft de wereld veranderd. Want het heeft de zin van het leven van iedere mens en van de geschiedenis vastgelegd.

In wat voor verhouding stond de vrijheid van Maria tot het ontzaglijke dat met haar aan het gebeuren was en waarvan de de hele wereld en de bestemming van de enkeling en van allen afhankelijk is? Wat voor bekwaamheid had zij? Zij had de bekwaamheid te erkennen en zich over te geven als een kind. Dat wat aan Maria gegeven is, is ook aan ons gegeven. Christus heeft zich aan mij gegeven, zoals hij zich aan Maria gegeven heeft.

1. De doop in de Jordaan

Het is een geruchtmakende nieuwe betekenis in de alledaagse omstandigheden, die over het leven beslist. Jezus is hier aan de Jordaan gekomen. Zoals alle andere Joden volgde hij de profeet. Zoals ook Johannes en Andreas hier zijn gekomen. En in deze nederige instemming met het gedrag van allen, is de grote omstandigheid ontsprongen; namelijk de Gebeurtenis van de Verlossing.

Met open mond en opengesperde ogen stonden zij daar naar hem te kijken. Ze luisterden vol aandacht naar hem. Onverwacht gaat er iemand uit de groep, een jonge man, weg. Hij neemt het pad langs de rivier om naar het noorden te gaan. En Johannes de Doper roept onmiddelijk, terwijl hij strak naar hem kijkt: "Zie het Lam Gods, zie Hem die de zonden van de wereld wegneemt!"

In het leven van de Kerk bestaat er een fundamenteel gebaar waardoor een mens deel wordt van het Mysterie van Christus. Dat is de doop. De doop is het gebaar waardoor Christus de mens grijpt en hem in Zichzelf inlijft. Deze vereenzelving wordt bepalend voor de fysionomie van de mens. Ze raakt de diepste vezels van de mens en verandert hem.

2. De bruiloft in Kana

Het wonder van de bruiloft te Kana is één van de meest kenmerkende pagina's over Jezus' opvatting van het leven; namelijk dat ieder aspect van het bestaan, zelfs het meest banale, een relatie met hem en dus ook zijn ingrijpen waardig is. Elk soort voorval is beslissend, want het onthult het feit "Jezus". Jezus' handelen ten opzichte van de mens realiseert zich in een extreme en gedetailleerde concreetheid.

Dit is het wonder van het leven. Dit is het wonder dat Jezus dicht bij de mens brengt, midden in zijn concrete leven. Zonder wijn kan men geen bruiloft vieren. Het is iets noodzakelijks in het normale leven. In de normale omstandigheden van het leven vindt het wonder plaats.

3. De aankondiging van het Rijk van God

"De tijd is vervuld, het rijk van God is nabij" (Mc 1,15). In iedere dag van ons leven, op ieder ogenblik, bij iedere stap van onze tocht weerklinkt dit. Want het is vervuld. Omdat alles wat ons gezegd kan worden, ons gezegd is, alles : dat "de mens niet van brood alleen leeft", dat de werkelijkheid geen schijn is, dat de werkelijkheid Christus is, het woord dat van God is uitgegaan.

4. De Gedaanteverandering

Een ogenblik van de tijd heeft betekenis als terugkeer van Christus. Die dag zal de dag van de heerlijkheid zijn. De heerlijkheid van Christus in een ogenblik is de gedaanteverandering van de inhoud van dat ogenblik. Het is de gedaanteverandering die plaatsvindt in dat wat we doen. Deze gedaanteverandering is de waarheid van de mens. Het is de waarheid van dat wat we doen. Het is de oorsprong van een nieuwe mensheid.

5. De instelling van de Eucharistie

Alles wat wij zijn schreeuwt tot God het gebed uit dat centraal staat in de H. Mis : alles moet lichaam en bloed van Christus worden. Alles moet deel worden van het mysterie van Christus die de wereld al bevrijd heeft door zijn dood en verrijzenis, maar die onze handelingen bekleedt met de mogelijkheid mee te werken aan die bevrijding. De hele wereld heeft ons geloof nodig. Ze heeft het nodig dat ons leven door ons geloof verandert en dat het dood en verrijzenis van Christus wordt, werkzaam in de geschiedenis.

Laten wij Maria bidden dat dat wat in haar gebeurd is ook in ons gebeurt. Dat die aanhoudende stroom van liefde, die de aardse naam Jezus heeft, vlees wordt.

Moge Maria ons hart helpen iedere ochtend op te staan met het licht dat zij in haar ogen had. Met welk licht bekeek zij de dingen in haar huis! Met welk licht voelde ze, in de liefde van haar hart, alles wat haar omgaf!

Laten wij ons moeite doen ons te vereenzelvigen met de gedachtenis van Maria, met het bewustzijn van deze jonge vrouw, want dit is het menselijk leven. Deze jonge vrouw leefde met het bewustzijn van Hem aan wie de hele wereld toebehoorde. En de gedachtenis vanwaaruit ze leefde was de verwachting van de vervulling van de belofte. Bedelen wij Maria om de genade meer

op haar te lijken en te groeien in ons trage mens-zijn. En bedelen wij haar om de genade te groeien in de lichtheid van de vreugde waartoe haar dagen zo in staat waren, in het beperkte bereik waarin zij leefde, van uur tot uur erop wachtend dat de wil van de Vader zou gebeuren.

DE DROEVE GEHEIMEN

dinsdag en vrijdag

Maria wist dat het schepsel dat zij in haar schoot droeg op een dag zou moeten sterven –en dit weet iedere moeder, ook al probeert ze er niet aan te denken, -, maar ze wist niet dat het zou verrijzen. Dit is de gebeurtenis die als enige vergelijkbaar is met het mysterie van het begin ; zoals het zaadje zich in haar buik vormde, zo zou het wanneer de tijd er rijp voor zou zijn verrijzen ; die man zou verrijzen. Maar zij wist het niet. « Mij geschiede naar uw woord » in de mond van Maria is hetzelfde als « Heer, uw wil geschiede » in de mond van Christus. De overeenstemming tussen het Angelus en het Kruis ligt in het feit dat zij allebei zeggen : « Mij geschiede naar uw woord ». Het is het gebaar van de gehoorzaamheid in zijn pure essentie. Door zijn pure essentie doet men afstand van iets dat God vraagt om door een kruis en een verrijzenis te gaan waaruit een onbegrensde vruchtbaarheid voortkomt, een vruchtbaarheid met als grens Gods plan. De vruchtbaarheid vloeit voort uit de maagdelijkheid. Men kan de maagdelijkheid alleen maar zo opvatten.

1. Jezus bidt in doodsangst in de hof der olijven

«Thans is mijn ziel verward ; en moet ik nu zeggen : « Vader, red mij van dit uur [tegenover de gedachte aan het offer, tegenover de gedachte aan de dood, de teloorgang van zichzelf] ? » Maar juist hierom ben ik tot dit uur gekomen [hierom, om deze voorwaarde ben ik uitgekozen, geroepen,

liefdevol opgevoed door het mysterie van de Vader, door de liefde van de Zoon, door het warme licht van de Geest. Nu is mijn ziel verward en moet ik dan zeggen : « Vader, red mij van dit uur ? Neem deze voorwaarde weg, Vader, neem deze voorwaarde weg ... moet ik dat zeggen? ». Maar juist hierovoor ben ik tot dit uur gekomen !] ». Zo kon hij aan het einde zeggen : 'Vader, verheerlijk Uw naam [verheerlijk Uw wil, realiseer uw plan], die ik niet begrijp [omdat hij de grote ongerechtigheid niet begreep]. Vader, verheerlijk Uw naam tegenover welke ik in vrees en angst verkeer, in gehoorzaamheid en dus in liefde : mijn leven is Uw plan, is Uw wil » (cf. Joh., 12, 27-28).

Hoe vaak zouden wij –terwijl we bidden tot de Geest en OL Vrouw- deze passage moeten herlezen om ons te vereenzelvigen met het helderste en meest fascinerende ogenblik waarin het bewustzijn van de mens Christus, Jezus, zich heeft uitgedrukt ; dit bewustzijn springt in het oog, vanaf de diepste krochten tot aan de hoogste toppen van zijn voorbeeld van liefde voor het Zijn, van respect voor de objectiviteit van het Zijn, van de liefde voor zijn oorsprong en voor zijn bestemming en voor de inhoud van het plan van de tijd, van de geschiedenis. « Vader, als het mogelijk is, laat mij dan niet sterven ; maar niet mijn wil, maar Uw wil geschiede ». Het is de hoogste toepassing van onze erkenning van het mysterie, terwijl we bij de mens Christus blijven die geknield is en bloed uit zijn porien zweet in de doodsangst van Getsemane : de voorwaarde om waarachtig te zijn in een relatie is het offer.

2. Jezus wordt gegeseld

De deelname van de God-Mens aan ons leven is een niet te bevatten, onvoorstelbare tragedie geworden, die het voorstellingsvermogen van eenieder uitdaagt. In alle eeuwen van de geschiedenis kan men zich – zelfs niet bij wijze van spel, als was het een fabel- geen grotere tragedie voorstellen dan deze : de deelname van de vlees geworden God, vergeten en beledigd door de mens; een tragedie die ontstaat uit het cynisme van wat we in

onze instinctiviteit nastreven. Zij spreken af bij dit «hout», de slechtheid van de mens die te kort schiet ten aanzien van de roep van het Oneindige, de rampen die door deze misdaad opgeroepen worden, zodat de dood van de God-Mens de som en het symbool is van al deze rampen. En tegelijkertijd geeft men ...convegno .. de onweerstaanbare kracht van God, omdat juist deze uiterste ramp, deze boosaardigheid instrument worden voor een overwinning en voor een verlossing ervan. Dit is het raadsel dat God in het leven handhaaft, want dit grote plan van goedheid, van wijsheid en liefde moet een proef zijn, moet de notie van proef actualiseren. Waarom een proef ? Omdat de wereld zich in het kwade bevindt, de wereld is in handen van de Kwade gelegd.

3. Jezus wordt met doornen gekroond

Het kleine hoofdje dat Maria, zoals elke moeder met haar pasgeboren kind, zachtjes zal hebben geaaid, het zachtjes zal hebben gestreeld zoals elke moeder dat doet, met ontzag en bewondering zal hebben bekeken, zou met doornen gekroond moeten worden. Salve caput cruentatum. Hoe zeer doorleefde Maria dit kwaad van de wereld, zonder detail en zonder aanklacht, maar als een pijn die reeds vernietigd was en die in de blik op haar gestorven Zoon zijn hoogtepunt zou vinden !

4. Jezus draagt zijn kruis naar Calvarie

God die onder de mensen is gekomen wordt terechtgesteld: hij heeft het onderspit gedolven, een totale mislukking; een moment, een dag, drie dagen van niets, waarin alles geëindigd is. Dit is de voorwaarde, de voorwaarde van het offer in zijn diepere betekenis: het lijkt een failliet, het lijkt een mislukking, het lijkt dat de anderen gelijk hebben. Wie trouw blijft in het blijven bij Hem, ook wanneer alles lijkt te eindigen of geëindigd is, wie aan zijn zijde blijft staan zoals Zijn Moeder heeft gedaan, zal vroeg of laat een ervaring maken die in deze wereld geen enkele mens buiten de christelijke gemeenschap kan maken: de ervaring van de Verrijzenis.

Christus begeeft zich in de dood om ons van het kwaad te redden, opdat wij veranderen, opdat de eeuwige Vader in ons regenereert wat de zonde van het vergeten ver achter zich heeft gelaten. En wij zijn in staat om Hem in de steek te laten voor een andere liefde ! Deze mens die zich blootstelt aan het kruis om het te pakken, om het te omhelzen, om zich eraan te laten nagelen, om te sterven, één met dat stuk hout, -«zullen wij hem in de steek laten voor een andere liefde» ?

5. Jezus sterft aan het kruis

Wij zijn zondaars en de dood van Christus redt ons. De dood van Christus laat welk verleden we ook hebben goed worden, maar ons verleden zit vol met een duisternis die zonde wordt genoemd. En het is de dood van Christus die ons redt. Men kan Christus aan het kruis niet erkennen zonder onmiddellijk te begrijpen en te voelen dat dit kruis met ons van doen heeft, dat we geen bezwaar meer kunnen maken tegen het offer ; er is geen bezwaar meer tegen het offer sinds de Heer is gestorven.

Juist doorheen onze blik gericht op het kruis –waar Hij zich bevindt die naar ons kijkt met zijn ogen gericht op de eeuwigheid, op het medelijden en de wil om te redden, omdat hij medelijden heeft met ons en met onze nietigheid-, doorheen deze blik wordt dat wat zo vreemd is, dat het voor ons abstract, willekeurig geschapen, zou zijn, tot ervaring van verlossing. Door naar het kruis te kijken leren wij daadwerkelijk de binnendringende Aanwezigheid waar te nemen, de noodzaak van genade die onvermijdelijk is voor de voltooiing van ons leven, voor de vreugde van ons leven. In Maria vindt de aanbidding van ons hart zijn voorbeeld en zijn gestalte. Inderdaad was de voorwaarde van het kruis niet alleen een zaak van Christus : de dood van Christus aan het kruis redt de wereld, maar die dood is niet geïsoleerd in zichzelf. Christus redt de wereld niet in zijn eentje, maar met de deelname van eenieder van ons aan het lijden en het kruis. Paulus zegt : « Ik vul in mijn eigen vlees het lijden

aan dat nog ontbreekt aan het kruis van Christus, aan het lijden van Christus ».

Met u, Maria, erkennen wij dat het offer dat aan ons leven gevraagd wordt geen straf is, maar voorwaarde om ons leven te redden, te verheffen, te vermeerderen. Maria, maak dat het offer van ons leven de arme wereld mag helpen, deze arme wereld, opdat ze zich kan verrijken in de kennis van Christus en vreugde mag ervaren in de liefde voor Christus.

DE GLORIEVOLLE GEHEIMEN

woensdag en zondag

Wanneer zij bad met de woorden van de profeten en wanneer zij als een nederige en trouwe Hebreeuwse in verwachting leefde, kon ze zich niet voorstellen dat dat zaadje ontvangen zou worden en hoe het ontvangen zou worden. Toen zij hem als klein jongetje zag spelen, toen zij begon te horen hoe hij de algemene mentaliteit uitdaagde, had zij niet kunnen vermoeden, wat er zou gebeuren na de dood, in de dood. Dat zaadje dat eerst in haar schoot werd gelegd en daarna in de schoot van de dood, heeft –zoals het haar tot koningin van de wereld heeft gemaakt, zo heeft het de dood tot zijn laatste slaaf gemaakt- de dood overwonnen. Het is de overwinning op de dood.

Wij moeten tot Maria bidden met heel ons hart, omdat in haar heel het mysterie begonnen is. En aangezien God de enige is die de mens behandelt overeenkomstig de totaliteit van zijn ik, begon zij te begrijpen toen zij moeder begon te worden, toen zij « Ja » zei. Het was nog bijna niets, maar zij begon te begrijpen. En wat begon zij te doen ? Te dragen, « aan te pakken ». Wat ? De Realiteit van elk ding dat er in de wereld is. Door Christus te ontvangen, door te beginnen zich bezig te houden met Christus, begon zij zich bezig te houden met elk ding dat er in de wereld is,

want alles in de wereld is gemaakt van Christus. « Alles bestaat in Hem ».

1. Jezus verrijst uit de dood

Hij is gestorven om te verrijzen. Want de heerlijkheid van God, door zijn komst in de wereld heen, is niet het kruis, maar de verrijzenis. Hij is gestorven om te verrijzen en is verrezen om te blijven. Het wonder waardoor we begrijpen dat het echt God is die onder ons blijft is de eenheid, de onmogelijke eenheid onder de mensen.

Het paasmysterie is vóór alles een herinnering aan de grootste gebeurtenis die de geschiedenis in zich kan herbergen. Heel de tijd en de geschiedenis zijn hiervoor gemaakt : opdat er mensen zouden zijn die in de Doop herboren worden, die herboren worden uit de dood en verrijzenis van Christus. Het geloof in de gestorven en verrezen Christus maakt ons nieuwe schepsels. Dit is het ware subject van het leven van de wereld. Dit is het ware subject: degene die luistert naar de stem van de waarheid, van Degene die de Waarheid is, van Degene die gestorven is om te getuigen van de Waarheid die Hij zelf is. Het ware subject is degene die leeft in het bewustzijn een nieuw schepsel te zijn. Dit nieuwe schepsel wordt met de Doop in ons gebracht. Ondanks het feit dat het alle sporen van de oude mens in ons laat en dus een contrast veroorzaakt, een strijd waaraan we ons geen enkele dag kunnen onttrekken. Door deze nieuwheid echter die door het Doopsel gebracht wordt vermengt ons ik zich langzaam steeds meer met Christus. "Ik" zeggen betekent steeds meer "Jij" zeggen, "Jij, o Christus". En op een nieuwe manier oordelen betekent oordelen volgens Zijn mentaliteit : *metanoeite*, verandert van mentaliteit. En liefhebben wil steeds meer zeggen dat wat Christus liefheeft liefhebben, zoals Christus het liefheeft en omdat Christus het liefheeft : de identiteit tussen ons en Christus, dat wil zeggen het leven als gedachtenis.

2. Jezus stijgt op ten hemel

Hemelvaart is het feest van het mens-zijn. Met Jezus treedt het fysieke, vleselijke mens-zijn binnen in de totale heerschappij waarmee God alle dingen maakt. Het is Christus die afdaalt tot de wortel van alles. Het is het feest van het wonder. Een gebeurtenis die door zijn kracht herinnert aan het Mysterie van God.

Daarom is Hemelvaart het feest waarin heel het Mysterie bijeenkomt en waarin heel de evidentie van de dingen bijeenkomt. Het is een buitengewoon en zeer vreemd feest. Daarin komen de gezichten van alle dingen bijeen om de onwetende, onoplettende, duistere en « slechtziende » mens het licht toe te schreeuwen waarvan ze gemaakt zijn ; om hem de betekenis terug te geven waarvoor hij met alles een relatie is aangegaan ; om hem de taak toe te schreeuwen die hij in de dingen heeft, zijn deel tussen de dingen. Want alles is van hem afhankelijk : alles is voor de mens geschapen.

Al wie met zijn leven getuigenis probeert af te leggen van de Heer, maakt al deel uit van het Mysterie van zijn Hemelvaart. Want Christus, die opgestegen is ten hemel, is de Mens waarvoor alles geschapen is, de Mens die begonnen is de dingen van de wereld in bezit te nemen.

3. De Heilige Geest daalt neer over Maria en de Apostelen

Veni Sancte Spiritus, veni per Mariam. Kom Heilige Geest (de Schepper). Kom door de Maagd Maria heen. Kom door het vlees van de tijd en de ruimte heen. Want Maria is het begin van het vlees als tijd en ruimte : door haar heen komt Hij. Heel de vernieuwing van de wereld gaat door Maria heen. Zoals de keuze van het uitverkoren volk door Abraham heenging. Zo gaat het nieuwe en definitieve uitverkoren volk (en wij zijn geroepen daar deel van uit te maken) door de schoot van een meisje heen. Het gaat door het vlees van een vrouw heen. Daarom zijn wij net zo in harmonie met en gehecht aan u, moeder van God en moeder van ons, als aan uw Zoon.

De Geest is de energie waarmee de Oorsprong, de Bestemming en de Maker van alles, die alles volgens zijn plan in beweging brengt, ons leven heeft bekleed. Hij heeft ons leven in het hart van dat plan gebracht, of we nu willen of niet. De enige voorwaarde is dat we hem niet hebben geweigerd, niet weigeren, niet zullen weigeren. De Geest heeft ons geopenbaard dat Christus gestorven en verrezen is en dat is de uitputtende betekenis van jouw leven.

De gave van de Geest is de gave van de verrezen Christus. De Geest geneest aan de wortel, geeft ons opnieuw de grote mogelijkheid te erkennen dat alles van God komt door Christus heen. Dat is de methode die door God gebruikt wordt.

4. Maria wordt ten hemel opgenomen

In zijn Hemelvaart is de Heer, met zijn Verrijzenis, heerser geworden van de wereld. Daarom is er Iemand onder ons die alles wat wij zijn zal redden. En die is zo machtig dat Hij ons leven redt, het helemaal bewaart, om het ons helemaal terug te geven terwijl Hij onze zonden vergeeft. Het bewijs hiervan is het mysterie van Maria's Tenhemelopneming. Daarin heeft Hij de mensheid van Maria opgenomen en heeft haar niet aan de heerschappij van de dood gelaten, zelfs geen ogenblik.

Met het Mysterie van de Tenhemelopneming zegt de Heer ons: "Kijk, ik zal jullie niets laten verliezen van wat ik jullie gegeven heb, van wat jullie gebruikt hebben, van wat jullie geproefd hebben, zelfs van wat jullie verkeerd gebruikt hebben, als jullie maar nederig zijn tegenover mij. Zalig de armen van geest, dat wil zeggen : zalig zijn jullie, als jullie erkennen dat alles genade is, dat alles barmhartigheid is, omdat jullie criteria niets zijn en mijn criterium alles is." Maria is al op dat laatste, diepe niveau van het Zijn geweest, waaraan alle schepselen hun consistentie, leven en bestemming ontlenen. Daarom is zij ten hemel opgenomen, daar waar het mysterie van God is. Omdat zij voor ons dagelijks de moeder van de gebeurtenis zou zijn.

De verheerlijking van het lichaam van Maria verwijst naar het ideaal van de christelijke moraliteit, de waardering van ieder moment, de waarde van ieder ogenblik. Daarom is het de waardering van het leven, van ons bestaan, van het leven van het lichaam van de wereld. Het is de verheerlijking van de materie die beleefd wordt vanuit de ziel, die beleefd wordt vanuit een bewustzijn dat in relatie is met God. Het is de waardering van ons aardse leven, niet omdat het door bepaalde omstandigheden fortuinlijk is, maar omdat door elk ding heen, hoe klein ook, onze relatie met het Oneindige, met het mysterie van God, zich een weg baant.

5. Maria wordt gekroond tot Koningin in de heerlijkheid van het Paradijs

Koningin van de hemel wil zeggen koningin van de aarde, koningin van de waarheid van de aarde, van de aarde in haar eeuwige waarheid. Want *veritas Domini manet*: de waarheid van het Zijn blijft.

De verwachting van de terugkomst van Christus (en ieder van ons is geroepen dit te ervaren) is passie, vreugde, de vreugdevolle hoop op die dag wanneer heel de wereld werkelijk zichzelf zal zijn. Heel de mensheid zal Hem herkennen en Christus zal werkelijk "alles in allen" zijn. Dat moment is de betekenis van alles wat bestaat. Het is de betekenis van heel de tijd, van alles wat we doen. En het is het hoogtepunt, het hart van de hoop. Want de heerlijkheid van de mens hangt hiervan af; in deze instemming begint de mens de heerlijkheid van God uit te schreeuwen. Ons leven zoekt de heerlijkheid omdat het daarvoor gemaakt is. En de heerlijkheid is niet iets dat beloofd is voor de toekomst, maar het is een belofte die al begonnen is en die al vervuld is. En deze gaat voor ons in vervulling in de mate waarin onze persoon zich aanbiedt aan Christus en erkent dat de consistentie van alles Christus is. Het Paradijs is nergens anders : het zal hier zijn. Het Paradijs is de totale waarheid tussen jou en mij, in de relatie tussen jou en mij. Het is de totale waarheid in de

relatie tussen mij en het beeld dat uit mijn gedachte tot mij komt, tussen mij en de dingen. Het Paradijs is een feest dat "compie omne festo che 'l core ha bramato": dat ieder feest vervult waarnaar het hart verlangd heeft.

De hand van Maria leidt ons binnen in het Mysterie. Want dat is de zin van onze dagen, de betekenis van de tijd die voorbijgaat. Dat haar blik ons op onze tocht mag leiden. Dat haar voorbeeld ons op mag voeden. Dat haar figuur het ontwerp van ons voornemen mag vormen. Edelmoedige moeder, die voor ons de grote aanwezigheid van Christus voortbrengt, wij willen getroost, gesteund, gevoed, verrijkt en verlicht worden door die aanwezigheid, die uit uw vlees herboren is. En daarom vragen wij u: wilt u maken dat wij deel hebben aan uw vrijheid, aan uw beschikbaarheid, aan uw weg?

Gebeden van de heilige rozenkrans

Geloofsbelijdenis
Ik geloof in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde en in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven. Die nedergedaald is ter helle, de derde dag verrezen uit de doden. Die opgestegen is ten hemel, zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader. Van daar zal Hij komen oordelen de levenden en de doden.
Ik geloof in de heilige Geest, de heilige katholieke Kerk, de gemeenschap van de heiligen, de vergeving van de zonden, de verrijzenis van het lichaam en het eeuwig leven. Amen.

Onze Vader
Onze Vader, die in de hemel zijt, Uw Naam worde geheiligd, Uw Rijk kome, Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel,
Geef ons heden ons dagelijks brood, en vergeef ons onze schuld, zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven, en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van het kwade. Amen.

Wees gegroet Maria
Wees gegroet Maria, vol van genade, de Heer is met U, gij zijt de gezegende onder de vrouwen, en gezegend is Jezus, de Vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.

Eer aan de Vader
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest
zoals het was in het begin en nu en altijd tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

De namen van Jezus, Maria en Jozef moeten zijn gezegend,
van nu af tot in eeuwigheid.
O mijn Jezus, vergeef ons onze zonden. Bewaar ons voor het vuur van de hel. Breng alle zielen naar de hemel, vooral degenen die uw barmhartigheid het meest nodig hebben

Litanie van de Heilige Maagd Maria

Heer, ontferm U over ons.
Christus, ontferm U over ons.
Heer, ontferm U over ons, Christus aanhoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelse Vader,
ontferm U over ons.
God Zoon, Verlosser van de wereld,
ontferm U over ons.
God, Heilige Geest,
ontferm U over ons.
Heilige Drievuldigheid, één God,
ontferm U over ons.
Heilige Maria, **bid voor ons.**
Heilige Moeder van God,
Heilige Maagd der maagden,
Moeder van Christus,
Moeder van de Kerk,
Moeder van de goddelijke genade,
Allerreinste Moeder,
Zeer kuise Moeder,
Maagdelijke Moeder,
Onbevlekte Moeder,
Beminnelijke Moeder,
Bewonderenswaardige Moeder,
Moeder van goede raad,
Moeder van de Schepper,
Moeder van de Zaligmaker,
Allervoorzichtigste Maagd,
Eerwaardige Maagd,
Lofwaardige Maagd,
Machtige Maagd,
Goedertieren Maagd,
Getrouwe Maagd,
Spiegel van gerechtigheid,
Zetel van Wijsheid,
Oorzaak van onze blijdschap,
Geestelijk vat,

Eerwaardig vat, **bid voor ons**
Heerlijk vat van godsvrucht,
Mystieke roos,
Toren van David,
Ivoren toren,
Gouden huis,
Ark van het verbond,
Deur van de hemel,
Morgenster,
Heil van de zieken,
Toevlucht van de zondaars,
Troosteres van de bedroefden,
Hulp van de christenen,
Koningin van de engelen,
Koningin van de aartsvaders,
Koningin van de profeten,
Koningin van de apostelen,
Koningin van de martelaren,
Koningin van de belijders,
Koningin van de maagden,
Koningin van alle heiligen,
Koningin zonder erfsmet ontvangen,
Koningin in de hemel opgenomen,
Koningin van de heilige rozenkrans,
Koningin van de gezinnen,
Koningin van de vrede,
Lam Gods, dat wegneemt de zonden van de wereld,
spaar ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden van de wereld,
verhoor ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden van de wereld,
ontferm U over ons.
Bid voor ons, heilige Moeder van God;
Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.
Laat ons bidden. Heer onze God, neem ons leven in bescherming en wees te allen tijde ons behoud. Help ons op voorspraak van de heilige Maria, altijd maagd, in de nogden van dit ogenblik en laat ons ervaren wat eeuwige vreugde is. Door Christus onze Heer.
Amen

Het heiligdom

Laurens Peeters

De kathedraal van Den Bosch is toegewijd aan Johannes de evangelist en aan Maria. Zij werd gebouwd van de dertiende tot in de zestiende eeuw.

Aan het eind van de veertiende eeuw werd een beeld van Onze Lieve Vrouw in de bouwloods van de Sint Jan gevonden. Het is gemaakt door een onbekende beeldhouwer uit de Kempen (onder Eindhoven). Een klerk bracht het beeld de kerk in, maar het werd bespot om zijn lelijkheid. Een jaar later werd een kreupele vrouw die bij het beeld had gebeden op voorspraak van Maria genezen. Vanaf dat moment totnutoe wordt het beeld vereerd als de Zoete Moeder van de stad.



Het beeld is dat van een eenvoudig meisje.
"Onze Lieve Vrouw heeft de vrijheid van God helemaal gerespecteerd, ze heeft zijn vrjheid bewaard; ze heeft God gehoorzaamd omdat ze zijn vrijheid heeft gerespecteerd: ze heeft er geen eigen methode tegen ingebracht. Zij is het instrument dat God heeft gebruikt om in het hart van de mens binnen te komen."



Pelgrims naar Canterbury, *uit Royal MS., 18 D.ii, in het British Museum*

De bedevaart in de christelijke traditie

Sandro Chierici

"Bevestig uw Kerk, pelgrim op deze aarde, in geloof en in liefde…". Met deze woorden na de consecratie herinnert de liturgie van de Kerk ons eraan dat de dimensie van de bedevaart eigen is aan het leven van iedere christen. Het de bedevaart -die in de christelijke traditie iedere gelovige tenminste een keer in zijn leven zou moeten maken- is dus de voorbijgaande uitdrukking van het zelfbewustzijn dat we geroepen zijn in iedere handeling van ons bestaan te beleven.

Waarom meent de Kerk dat in dit gebaar alle eigenschappen van een volkomen christelijk bestaan samenkomen? Het antwoord op deze vraag kan niet alleen op leerstellig niveau gevonden worden, maar put uit de ervaring van miljoenen pelgrims, mannen en vrouwen van alle leeftijden. In tijden van vrede en van oorlog, in ieder jaargetijde, gedurende eeuwen hebben zij wegen gevolgd, die dagen, maanden, zelfs jaren duurden, om de plaatsen te bereiken waar de traditie een aanwezigheid erkende, een feit, tekenen waardoorheen God aan de mensen een bijzonder blijk schonk van Zijn liefde voor hen. Hier volgen enkele elementen die eigen zijn aan de traditie van de christelijke bedevaart, zoals die tot ons komen uit de literaire, historische en artistieke bronnen. In veel gevallen zijn de omstandigheden waarin de pelgrim van vandaag zich beweegt verschillend, maar de waarde van de tekenen blijft dezelfde.

Voordat hij vertrekt, maakt de pelgrim zijn testament op. Niet alleen omdat de mogelijkheid dat hij niet terugkeert reëel is, maar ook om te getuigen van zijn "sterven voor de wereld" en van

het feit dat hij zich volledig aan de barmhartigheid van God toevertrouwt.

De pelgrim heeft zijn eigen kleding die hem herkenbaar maakt. Onder zijn accessoires zijn er twee van bijzondere waarde. De staf dient om zich te verdedigen tegen gevaren, of dat nu wolven of rovers zijn, en tegelijkertijd is hij teken van het gevecht tegen de verleiding, die de vorm kan aannemen van afleiding of van moedeloosheid. Zijn tas is klein, om de toch al vermoeiende tocht niet zwaarder te maken, en om zich er bij iedere stap aan te herinneren dat de Heer in zijn dagelijkse behoeften voorziet.

De beslissing om te vertrekken is een persoonlijke beslissing en in de meeste gevallen vertrekt de pelgrim alleen, maar onderweg ontmoet hij anderen die pelgrim zijn zoals hij en ervaart een vriendschap die hem ondersteunt bij zijn inspanning. Behalve zijn reisgezellen is hij geroepen het grootste volk van heiligen te ontmoeten, van personen uit het nieuwe en oude testament die tot hem spreken vanuit de portalen, vanaf fresco's en beelden die hij onderweg tegenkomt. De bedevaart wordt een gebaar dat samen met heel de Kerk wordt gemaakt, de strijdende en de zegevierende.

De langzame manier van reizen maakt het mogelijk meer te genieten van de schoonheid van zowel de natuur als van de tekens van de mens, en zij vernieuwt iedere dag de ontzagvolle verwondering over de werkelijkheid.

De ervaring van de bedevaart is een ervaring van lichamelijke vermoeienis. De vele kruisen die men langs de weg, bij tweesprongen, op huizen en in kerken ontmoet roepen steeds weer op tot het zoeken naar de zin van de persoonlijke vermoeienis. Zij roepen op tot gebed en zelfgave.

Onderweg komt men langs vele plaatsen waar een heilige vereerd wordt krachtens een of ander wonder dat hij verricht heeft. Zo groeit dagelijks de vertrouwdheid met de ervaring van heiligheid en van wonderen. Het worden dingen die vandaag de dag mogelijk zijn omdat ze gebeurd zijn en ervan getuigd is. En deze vertrouwdheid bewerkt een openheid voor de ware vrucht van de bedevaart, namelijk de verandering van zichzelf. De pelgrim is ertoe geroepen deze verandering van zichzelf te erkennen wanneer hij zijn doel bereikt.

Zo is het aankomstpunt van iedere bedevaart offer en dankgebed. Zoals het leven van iedere christen door strijd en naastenliefde, eenzaamheid en gezelschap, verbazing en vermoeienis gaat, om uiteindelijk aan te komen bij de ervaring van een verandering van zichzelf bewerkt door de barmhartigheid van God. Daarom is het gebaar dat bedevaart heet emblematisch voor het leven van de Kerk en van ieder van ons.

Liederen

Nossa Senhora, mãe de Jesus

Nossa Senhora, Mãe de Jesus,
Dános a graça da tua luz.
Virgem Maria, Divina Flor
Dános a esmola do teu amor.

Miraculosa Rainha dos céus!
Sob o teu manto tecido de luz,
Faz com que a guerra se acabe na terra.
E haja entre os homens a paz de Jesus.

Se em teu regaço, Bendita Mãe,
toda a amargura remédio tem:
as nossas almas pedem que vás,
junto da guerra, fazer a paz!

Pelas crianças flores em botão
Pelos velhinhos sem lar nem pão
Pelos soldados que à guerra vão
Senhora escuta nossa oração!

Onze Lieve Vrouw, moeder van Jezus, geef ons de genade geef ons uw licht. Maagd Maria, goddelijke bloem, geef ons uw liefde. Wondervolle Koningin van de hemel, maak dat onder uw mantel geweven uit licht de oorlog op aarde stopt en dat onder de mensen de vrede van Christus heerst. In uw schoot, gezegende Moeder, is er tegen elke bitterheid een middel: we vragen dat die in onze zielen komt, dichtbij de oorlog, om vrede te stichten. Voor de kinderen, bloemen in de knop, voor de oude mensen zonder onderdak en eten, voor de soldaten die de oorlog in gaan, Vrouwe, luister naar ons gebed!

Ave Maria, splendore del mattino
Claudio Chieffo

Ave Maria, splendore del mattino
puro è il tuo sguardo ed umile il tuo cuore,
protegga il nostro popolo in cammino
la tenerezza del tuo vero amore.

Madre non sono degno di guardarti,
però fammi sentire la tua voce,
fa' che io porti a tutti la tua pace
e possano conoscerti ed amarti.

Madre, tu che soccorri i figli tuoi,
fa' in modo che nessuno se ne vada,
sostieni la sua croce e la sua strada,
fa' che cammini sempre in mezzo a noi.

Ave Maria, splendore del mattino
puro è il tuo sguardo ed umile il tuo cuore,
protegga il nostro popolo in cammino
la tenerezza del tuo vero amore.
Protegga il nostro popolo in cammino
la tenerezza del tuo vero amore.

Wees gegroet Maria, ochtendgloren, zuiver is uw blik en nederig uw hart, de tederheid van uw ware liefde bescherme ons volk op weg.
Moeder ik ben niet waardig naar u te kijken, maar laat mij uw stem horen, maak dat ik aan iedereen uw vrede breng, en dat zij u mogen leren kennen en van uw houden.
Moeder, u die uw kinderen te hulp komt, maak dat niemand weggaat, ondersteun zijn kruis en zijn weg, maak dat u altijd in ons midden loopt.
Wees gegroet Maria, ochtendgloren, zuiver is uw blik en nederig uw hart, de tederheid van uw ware liefde bescherme ons volk op weg.

Jesu dulcis memoria
Gregoriano

Jesu, dulcis memoria,
dans vera cordis gaudia:
sed super mel et omnia,
ejus dulcis praesentia.

Nil canitur suavius,
nil auditur jucundius,
nil cogitatur dulcius,
quam Jesus Dei Filius.

Jesu, spes paenitentibus,
quam pius es petentibus!
Quam bonus te quaerentibus!
Sed quid invenientibus?

Nec lingua valet dicere,
nec littera exprimere:
expertus potest credere,
quid sit Jesum diligere.

Sis, Jesu, nostrum gaudium,
qui es futurus praemium:
sit nostra in te gloria
per cuncta semper saecula. Amen.

O Jezus, zoete herinnering, die echte blijdschap aan het hart geeft, maar meer dan alle zoetheid is de zoetheid van Zijn aanwezigheid. Niets milders kan men zingen, niets vrolijkers horen, niets zoeters denken, dan Jezus, Zoon van God. Jezus, hoop van wie zich tot het goede keert, hoe barmhartig bent u voor wie naar u verlangt, wat bent u goed voor wie u zoekt, maar wat zult u zijn voor wie u vindt? Geen mond kan zeggen, noch een woord uitdrukken: alleen wie het ervaart kan geloven, wat het is van Jezus te houden. Wees, Jezus, onze vreugde, u die de eeuwige prijs zult zijn: onze glorie zij in u, voor altijd. Amen.

Lied ter ere van de Zoete Lieve Vrouw van Den Bosch

Lieve Vrouwe, hoor gunstig
Onze smekingen aan:
O, Gij kunt op dit feesttij
Toch de bee niet versmaan
Van de honderden kinderen
Uit de stad, U zo waard
Die Gij, Moeder, vol eerbied
Om uw troon ziet geschaard

Sla uw ogen, o Liefste
Goedertierenste Vrouw,
Op uw kinderen; - zij bleven
U, o Moeder, getrouw;
Het geloof hunner vaad'ren
Hielden z'altoos in eer,
Voor uw wonderbeeld knielden
Zij vertrouwvol ter neer

O Maria, o Zoetste,
O beminlijkste Maagd,
O Gij, Moeder, wie nimmer
Tevergeefs wordt gevraagd,
Wees een schutsvrouw den Bisschop
Die uw kind'ren geleidt
Die talenten en krachten
Aan uw eer heeft gewijd.

O Maria, O Zoete-
Lieve-Vrouw dezer stad,
Gij waart altoos haar glorie
En haar dierbaarste schat
Geef, dat z'immer beware
Het aloude geloof;
Ach, gedoog niet, o Moeder
Dat men 't ooit haar ontroov'.

Como busca

Como busca el tierno infante
afligido y pesaroso
el descanso y el reposo
en el seno maternal,
asi yo desde que brilla
la luz blanca de la aurora
vengo a buscar, o Señora
tu protección celestial. (2x)

Zoals een klein kind dat moe is en verdrietig, rust en troost zoekt in de armen van zijn moeder, zo zoek ik, vanaf het schitteren van het ochtendgloren, o Vrouwe, uw hemelse bescherming

Mijn hart zoekt U

Mijn hart zoekt U
Tot het rust in U
Gelukzalig één in U
Mijn hart zoekt U

God groet u, zuivere bloeme

God groet u, zuiv're bloeme
Maria, Maged fijn
Gedoog dat ik u roeme
Lof moet u altijd zijn!
Als gij niet waart geboren
O reine Maged vrij
Wij waren al verloren
Aan u beveel ik mij!

Maria, lelie reine
Gij zijt mijn toeverlaat
Zoals een klaar fonteine
Die nimmer stille staat
Zo geeft gij ons genade
En staat uw dienaars bij
Och, sta mij toch te stade
Aan u beveel ik mij!

O roosken zonder doren
O violette zoet
O bloemken, blauw in 't koren
Weest, mij, uw kinde, goed!
Vol liefde en gestadig
Ootmoedig zo zijt gij
Och, weest mij toch genadig
Aan u beveel ik mij!

Povera voce

Povera voce di un uomo che non c'è
la nostra voce se non ha più un perché
deve gridare, deve implorare
che il respiro della vita non abbia fine.

Poi deve cantare perché la vita c'è,
tutta la vita chiede l'eternità,
non può morire, non può finire
la nostra voce che la vita chiede all'Amor.

Non è povera voce di un uomo che non c'è
la nostra voce canta con un perché.

Arme stem van een mens die niet bestaat,
Zo is onze stem als zij geen "waarom" meer heeft,
Zij moet roepen, zij moet smeken,
Dat de adem van het leven geen einde heeft.

En dan moet zij zingen omdat het leven er is,
Heel het leven vraagt om de eeuwigheid;
Onze stem mag niet sterven, mag niet eindigen,
Onze stem die het leven vraagt aan de Liefde.

Onze stem is geen arme stem van een mens die niet bestaat,
Onze stem zingt met een "waarom".

Salve Regina

Salve, Regina, mater misericordiae;
vita, dulcedo et spes nostra, salve.
Ad te clamamus, exules filii Evae.
Ad te suspiramus, gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Jesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende.
O clemens, o pia, o dulcis virgo Maria.

Wees gegroet, Koningin, Moeder van Barmhartigheid, ons leven, onze vreugd en onze hoop, wees gegroet. Tot U roepen wij, ballingen, kinderen van Eva; tot U smeken wij, zuchtend en wenend in dit dal van tranen. Daarom dan, onze Voorspreekster, sla op ons uw barmhartige ogen en toon ons na deze ballingschap, Jezus, de gezegende Vrucht van uw schoot. O goedertierene, o liefdevolle, o zoete Maagd Maria.

Gebenedijd zijt gij

Gebenedijd zijt gij!
En onder al de vrouwen
't zij wie of waar dat 't zij
eerbiedig aan te schouwen
gebenedijd zijt gij
O Moedermaagd,
die Jezus draagt
Eerbiedig aan te schouwen,
gebenedijd zijt gij

Gebenedijd zijt gij
Vóór eeuwen uitverkoren
gij moeder, ook van mij
daar God is uit geboren
Gebenedijd zijt gij
O Moedermaagd,
die Jezus draagt
daar God is uit geboren,
gebenedijd zijt gij

Gebenedijd zijt gij
Naast u en is er gene
van zond'en schulden vrij
O Onbevlekt'allene
Gebenedijd zijt gij
O Moedermaagd,
die Jezus draagt
O Onbevlekt'allene,
gebenedijd zijt gij

Programma

Vertrek vanuit verschillende steden met de trein
(zie onder)

14:00 verzamelen voor station 's-Hertogenbosch
(buiten, centrumzijde)

14:15 wandeling in het met rozenkransmeditatie
(3 km in het Bossche Broek)

15:30 aankomst bij de Zoete Lieve Vrouw van Den Bosch

16:00 documentaire 50 jaar Comunione Liberazione
(restaurant Picasso Kerkstraat)

17:30 H. Mis in de Kathedrale Basiliek van St. Jan
gecelebreed door Kardinaal Simonis

19:00 gezamelijk diner in restaurant Picasso

Treinreis:
Vertrek vanuit Leiden om 12:00
(verzamelen 11:45 buiten, centrumzijde)
Vertrek vanuit Utrecht om 13:00
(verzamelen 12:45, meetingpoint stationshal)